

[Økonomiministeren.]

høj grad letter løsningen af valutaproblemerne.

I modsætning til betalingsbalancevanskelighederne er den stigning i prisniveauet, der har gjort sig gældende siden efteråret 1969, ikke et særligt dansk fænomen, men er noget, der har kendetegnet udviklingen i langt de fleste industrialiserede lande. Baggrunden har været den internationale højkonjunktur, som har bevirket en forstærket opgang i lønninger og råvarepriser; der igen har haft stigninger i færdigvarepriserne til følge. Med det stærke efterspørgselspres har prisstigningen hurtigt bredt sig fra land til land. Derfor har man set, hvordan der i 1970 i mange lande uanset betalingsbalancens stilling i stigende grad er blevet sat ind for at få dæmpet prisstigningen gennem en strammere økonomisk politik og gennem direkte indgreb i pris- og indkomstdannelsen. I de seneste måneder har OECD over for medlemslandene fremhævet behovet for en samlet og samtidig indsats for at standse den inflatoriske udvikling for derved at øge mulighederne for at fastholde en høj beskæftigelsesgrad.

Det er tydeligt i dansk interesse, at disse internationale bestræbelser krones med held, fordi stærke prisstigninger i verden omkring os næsten med sikkerhed fører til en forringelse af bytteforholdet i den danske udenrigshandel, og det er noget, der mindsker virkningen på betalingsbalancen af den eksportfremgang, som højkonjunktoren giver os. Ligeledes har vi en klar interesse i, at andre landes bestræbelser på at fastholde en stærk økonomisk vækst ikke svækkes, fordi deres frygt for inflatoriske prisstigninger bliver for stærk.

Ligesom det er en dansk interesse, at de internationale prisstigninger dæmpes, sådan er det også klart, at vi i vor egen politik må tilstræbe en hurtig stabilisering. Det må vi gøre dels for at udnytte de konkurrencemæssige fordele, der kan opnås, så længe priserne i udlandet stiger, dels for at undgå den farlige situation, der kunne opstå, hvis prisstigningerne fortsatte her i landet, efter at der i udlandet var opnået en stabilisering. Både hensynet til at standse den onde cirkel mellem omkostninger og priser og hensynet til betalingsbalancen taler således for en klar og bevidst antiinflatøriske politik.

Det vigtigste virkemiddel er i den henseende uden al tvivl finans- og pengepolitikken, som ved at fjerne det indre efterspørgselspres både kan lette betalingsbalancen og mindske risikoen for indenlandsk bestemte pris- og omkostningsstigninger. De forholdsregler, der er blevet sat ind, har været særdeles omfattende og byrdefulde: betydelige stigninger i beskatningen, stærk beskæring af statsudgifterne, begrænsning af kommunernes lånemuligheder og loft over bankers og sparekassers kreditgivning. Vi ved alle, at den stærke højkonjunktur både hjemme og i udlandet, de ledsagende indkomststigninger og de særlige forhold omkring kildeskattens start har haft til følge, at disse modforholdsregler har været længere om at slå igennem, end man under sædvanlige forhold skulle vente.

Udviklingen siden midten af 1970 giver imidlertid klare vidnesbyrd om, at resultaterne af denne stræmning nu for alvor er begyndt at vise sig. Der er siden sidste sommer sket en markant dæmpning af væksten i efterspørgslen på hjemmemarkedet, og det efterspørgselspres, der prægede en stor del af 1970, er nu ved at forsvinde. Den opbremsning, der er sket, synes at have gjort sig gældende over en bred front, men har i første række vist sig i en dæmpning af byggeriet fra det ekstraordinært høje niveau, det havde i 1969, samt i en nødvendig stabilisering af det private forbrug. Det hører med i billedet, at den reale vækst i statens egne udgifter til drift og anlæg er bragt ned på et mere rimeligt niveau.

Opbremsningen af den indre efterspørgsel har allerede sat sit præg på importen, der siden midten af sidste år har været præget af stagnation. Denne tendens vil uden tvivl fortsætte og måske overgangsvist gå over i tendens til importnedgang, bl. a. som følge af de lagertilpasninger, der erfaringsmæssigt sker under en afkøling af det økonomiske klima. Den reduktion i importmængderne, der således kan forudses, vil i et vist omfang blive modvirket af fortsatte prisstigninger på importvarer, men der er dog ingen tvivl om, at importudviklingen vil bidrage til en mærkbar lettelse af presset på betalingsbalancen.

Dæmpningen af den indre efterspørgsel har tillige bidraget væsentligt til at understøtte virkningen af de prisstabiliserende